

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği

Sayı : B.05.0.HUK.0.00.00.00-045-3972
Konu : Tüzel Kişiliği Sona Eren İl Özel İdareleri

25/03/2013

BAKANLIK MAKAMINA

İlgi : Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 22.02.2013 tarih ve B.05.0.MAH.0.07.01.00/045-5847 sayılı yazısı.

GÖRÜŞ İSTENİLEN KONU : Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün İlgi yazısıyla; tüzel kişiliği sona erecek olan il özel idarelerinin, 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "...Bu idarelerin taşınmazlarının satışı, tahsisi ve kiralınması, iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmaları İçişleri Bakanlığının onayına bağlıdır..." hükmü gereğince, 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu kapsamında mülkiyeti il özel idaresine ait olmayıp Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve kiralama yetkisi il özel idarelerine verilmiş olan yer altı sularının, doğal kaynak sularının, jeotermal ve mineralli suların kiralınması işlemlerinde İçişleri Bakanlığının onayının alınıp alınmayacağı konusunda Bakanlık görüşü istenilmektedir.

İLGİLİ BİRİMİN GÖRÜŞÜ : Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü konuya ilişkin olarak;

"...tüzel kişiliği sona erecek olan il özel idarelerinin, mülkiyeti il özel idaresine ait olmayıp Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve 167 sayılı Kanun ve 5686 sayılı Kanun gereğince kiralama yetkisi il özel idarelerine verilen ve kira bedelleri il özel idaresi tarafından tahsil edilen yer altı sularının, doğal kaynak sularının, jeotermal ve mineralli suların 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre kiralınması işlemlerinde 6360 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi dördüncü fıkrası gereğince İçişleri Bakanlığı onayı alınması gerektiği..."

Şeklinde görüş belirtmiştir.

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİNİN GÖRÜŞÜ: Konuya ilişkin mevzuatta;

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun "Kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında; "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür."

Not: Bu evrak 5070 Sayılı Kanun gereğince E-İMZA ile imzalanmıştır.

26.03.2013
15870

167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun “İlan edilmiş yeraltı suyu işletme sahaları içinde kuyu açılması” başlıklı 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında; “Kuyu açan kimse, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkilidir. (Ek cümleler: 3/7/2003-4916/22 md.) Bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak suları (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verilir. Tahsil edilen kira gelirinden; yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, belediye sınırları içinde ise ilgili belediyeye % 25 oranında pay verilir”;

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun “Mülkiyet ve ruhsat” başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında; “Jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup, buldukları arzın mülkiyetine tabi değildir. Kaynağa ilişkin faaliyetlerin yapılabilmesi için bu Kanuna göre ruhsat alınması zorunludur”;

Aynı Kanunun “Devir, sicil, ihale, harç, teminat ve idare payı” başlıklı 10 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendinde; “İhale: Herhangi bir sebeple hükümden düşmüş, terk edilmiş veya taksir edilmiş ruhsatlar, İdarece ihale yoluyla aramalara ve işletmeye açılır. İhale ilanı Resmi Gazetede yayımlanır. İhale süresi içinde müracaat olmaması halinde ruhsat alanları başka bir işleme gerek kalmaksızın idare tarafından MİGEM’e bildirilerek arama ve işletme müracaatlarına açık hale gelir.”;

6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun “Çeşitli Hükümler” başlıklı 3 üncü maddesinde; “...

(2)Mevzuatla il özel idarelerine yapılan atıflar bu Kanun kapsamında tüzel kişiliği kaldırılan il özel idareleri için ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, Hazineye, valiliklere, büyükşehir belediyelerine ve bağlı kuruluşlarına veya ilçe belediyelerine yapılmış sayılır. Tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve diğer mevzuatla verilmiş olan yetki, görev ve sorumluluklar ilgisine göre bu kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılır ve yerine getirilir. ...

...

(6)... 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununa göre verilen jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular ruhsatına ilişkin yetki ve görevler, il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde valiliklerce yürütülür.

...”;

Aynı Kanunun Geçici 1 inci maddesinde; “...

...

(4)Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idareleri; personelini, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçlarını bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay

Not: Bu evrak 5070 Sayılı Kanun gereğince E-İMZA ile imzalanmıştır.

çinde valiliğe bildirir. Bu idarelerin taşınmazlarının satışı, tahsisi ve kiralanması, iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmaları İçişleri Bakanlığının onayına bağlıdır. ... ”,

...
(5) Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, valiliklere, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığına, büyükşehir belediyesine ve bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredilmesine karar verilir. Devir işlemi, yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimi tarihinde uygulamaya konulur. Maliye Hazinesine devredilen taşınmazlar Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla kullanmakta olan kurumlara tahsis edilmiş sayılır. Hazinesinin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca, bu Kanunun 1 inci maddesiyle tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerine, belediyelere ve köy tüzel kişiliklerine tahsis edilmiş olanlar; kuruluş kanunlarıyla kendilerine verilen kamusal nitelikteki görevleri yerine getirmeleri amacıyla ve komisyon kararıyla; ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşlarına, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına, büyükşehir belediyelerine, büyükşehir belediyelerinin bağlı kuruluşlarına ve ilçe belediyelerine tahsis edilmiş sayılır.
... ”,

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren **Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin** “İhale” başlıklı 17 nci maddesinde; “Herhangi bir sebeple hükümden düşmüş, terk edilmiş veya taksir edilmiş, arama ve işletme ruhsatları, idare tarafından en geç altı ay içinde ihalelere ilişkin ilanlar Resmi Gazete’de yayımlanır. İhale ilan süresi içerisinde ihaleye müracaat olmaması halinde arama ve işletme ruhsat alanları başka bir işleme gerek kalmaksızın aramalara açık hale gelir. Bu durum MİGEM’e onbeş gün içerisinde bildirilir.”,

Hükümleri yer almaktadır.

Dosyanın tetkikinden; Bursa Valiliğinin 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu kapsamında mülkiyeti il özel idaresine ait olmayıp Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve kiralama yetkisi il özel idarelerine verilmiş olan yeraltı sularının, doğal kaynak sularının, jeotermal ve mineralli suların kiralanması işlemlerinde İçişleri Bakanlığının onayının alınıp alınmayacağı konusunda tereddüde düşerek Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünden görüş istediği, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün de dosyayı Bakanlık görüşü oluşturulmak üzere Hukuk Müşavirliğimize ilettiği anlaşılmaktadır.

Mevcut mevzuat hükümleri çerçevesinde görüş istenilen konu irdelendiğinde;

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve kiralama yetkisi il özel idarelerine verilmiş olan yeraltı ve doğal kaynak suları ile jeotermal ve mineralli suların içinden çıktığı arzun mülkiyetine tabi olmadığı, 167 sayılı Kanuna ve 5686 sayılı Kanuna tabi olduğu,

6360 sayılı Kanunla getirilen izin müessesesi şeklindeki sınırlamanın il özel idarelerine ait ve

Not: Bu evrak 5070 Sayılı Kanun gereğince E-İMZA ile imzalanmıştır.

tapuda tescil edilmiş mülklerin kiralanması işini kapsadığı,

6360 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin sona ermesinden sonra 167 sayılı Kanunla verilen yeraltı sularının idaresi ve kiralanması işlemlerinin genel olarak il özel idarelerinin görevleri hangi kuruma devrediliyorsa o kurumca, 5686 sayılı Kanunla verilen görevlerin ise aynı Kanunun 3 üncü maddesinin 6 ncı fıkrasına gereği valiliklerce yürütüleceği,

Dolayısıyla; 6360 sayılı Kanunla Bakanlık onayı alınması şeklinde getirilen geçici izin müessesinin il özel idarelerinin kendilerine ait taşınmazlarının satışı, tahsisi ve kiralanması için söz konusu olduğu, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yer altı ve doğal kaynak suları ile jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli suların kiralanmasında Bakanlık onayı alınması zorunluluğunun bulunmadığı,

Değerlendirilmektedir.

Uygun görüldüğü takdirde görüş yazımızın Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne havalesini arz ederim.

Ahmet SARAÇ
I. Hukuk Müşaviri

MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
25/03/2013

Ahmet Hamdi NAYİR
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

Not: Bu evrak 5070 Sayılı Kanun gereğince E-İMZA ile imzalanmıştır.